

Informare privind „Zonele unitare de incalzire”

Consideratii generale

Secolul XXI se gaseste sub influenta schimbarilor climatice si al unor modificari fundamentale in domeniul energiei. Urmatoarele decenii vor fi dominate de provocarile dezvoltarii unei economii eficiente energetic, competitive, in conditiile securizarii alimentari cu energie.

In martie 2007, Uniunea Europeana a adoptat o **strategie integrata pentru energie si schimbari climatice (Strategia „Europa 2020”)**, cu **obiectivul strategic reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera (in special, CO₂) cu 20% pana in anul 2020**, avandu-se in vedere limitarea efectului de incalzire globala la doar 2 grade Celsius in plus fata de temperaturile din era preindustriala (sectorul energetic contribuie in proportie de 80% la volumul total de emisii). O alta tinta importanta in domeniul energetic adoptata de UE este **reducerea consumului de energie prin cresterea eficientei energetice cu pana la 20% in anul 2020**.

Astfel, instrumentul principal al Uniunii Europene in combaterea schimbarilor climatice il constituie politica energetica, iar in cadrul acesteia **reducerea pierderilor prin cresterea eficientei energetice** reprezinta o prioritate fundamentala. **Eficienta energetica ramane astfel modalitatea cea mai rentabila si cea mai rapida de crestere a securitatii aprovizionarii cu energie**, fiind in acelasi timp o cale eficienta de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera responsabile pentru schimbarile climatice.

Estimari recente au aratat ca tarile U.E. vor realiza doar jumata din obiectivul de eficienta energetica de 20% pana in 2020. Ca urmare, in martie 2011 Comisia Europeană a prezentat un nou **Plan pentru Eficienta Energetica** (PEE), iar in octombrie 2012 a fost adoptata o noua **Directiva pentru Eficienta Energetica** (DEE 2012/27/UE), care transforma propunerile din PEE in **masuri obligatorii**.

Principalele prevederi ale DEE se refera la: **reabilitarea energetica a cladirilor**, inclusiv a celor publice; **promovarea utilizarii surselor regenerabile de energie si a cogenerarii eficiente**; **achizitii publice eficiente energetic**; **audituri energetice obligatorii pentru societatile mari** (in special din industrie); **valorificarea potentialului de eficienta energetica la transformarea si distributia energiei**; **cerinte minime de performanta la producerea energiei**; **obligatii de eficienta pentru autoritatile de reglementare**.

Eficienta energetica in Romania - prioritate fundamentală

O cladire din tara noastra consuma aproape dublu fata de consumul mediu al unei cladiri din Uniunea Europeana. Astfel, consumul mediu anual de energie termica in Romania este de 390 kWh/m²an (210 kWh/m²an pentru apa calda de consum, 180 kWh/m²an pentru incalzire) fata de valoarea medie de 220 kWh/m²an la nivelul UE.

In România, sectorul rezidential reprezinta 34% din consumul final de energie al tarii, de aproximativ 30 milioane tep (tona echivalent petrol), iar industria reprezinta 43%. **In prezent, eficiența utilizării energiei pe ansamblul cladirilor de locuit din România este de 43%.** Ca urmare, potentialul de economisire a energiei este de circa 1,4 milioane tep.

Datele de mai sus evidențiază **rolul important pe care îl are domeniul energiei termice, aproximativ 33% dintre locuințele din România fiind racordate la un sistem de incalzire centralizată.**

Astfel, în țara noastră potentialul cel mai mare de reducere a pierderilor de energie se găsește în sectorul rezidențial și public, în transporturi și în industrie (metalurgie, chimie). Aceasta în condițiile în care **eficiența energetică este resursa cea mai ieftină, cea mai disponibilă, cea mai puțin poluantă, contribuind direct la creșterea securității alimentării cu energie și la independența energetică a tarii.**

Conform unui studiu realizat de PricewaterhouseCoopers, **Romania are un potențial de imbunătățire a eficienței energetice de 16-24%, astfel încât se poate susține o creștere a PIB până în 2020 de 4-6 %, respectiv 4,9 - 7,4 miliarde euro, și aceasta fără un consum suplimentar de energie.**

In acest context, creșterea eficienței energetice în sistemele de producere, transport, distribuție și utilizare a căldurii în blocurile de locuit are nu numai un impact social mare, dar reprezintă și o măsură deosebit de importantă în cadrul dezvoltării energetice durabile a României. În acest fel, se reduce în mod semnificativ consumul de resurse primare al tarii și, ca urmare, factura importului de petrol și gaze, iar, pe de altă parte, se reduce impactul acestui sector asupra mediului prin diminuarea cantitatii de CO₂ și noxe corespunzătoare energiei neconsumate.

Pentru aceasta, România a creat un cadru legislativ și instituțional pentru promovarea eficienței energetice prin sistemele centralizate de termoficare aliniat la acquis-ul comunitar:

H.G. 882/2004 - Strategia națională privind alimentarea cu energie termică a localităților prin sisteme de producere și distribuție centralizate

Legea 325/2006 a serviciului public de alimentare cu energie termică

H.G. 462/2006 „Termoficare 2006 – 2015 căldură și confort”: stabilește responsabilitățile instituțiilor centrale și ale Consiliilor Locale (în calitate de beneficiari); are ca scop eficientizarea sistemului centralizat de producere și distribuție a energiei termice și cuprinde două componente:

- reabilitarea sistemului centralizat de alimentare cu energie termică
- reabilitarea termică a cladirilor

Ordinul 471/08.05.2008 aproba Regulamentul pentru implementarea programului „Termoficare 2006-2015 – caldura si confort”, stabilind conditiile obligatorii de eligibilitate si eficientizare a sistemului de termoficare pentru accesarea acestor fonduri. Astfel, la Capitolul II.1, aliniatul 10, se spune: “beneficiarul trebuie sa elaboreze si sa stabileasca ZONELE UNITARE DE INCALZIRE.” Atributia identificarii Zonelor Unitare de incalzire revine (conform art. 9 litera b din Legea 325/2006) Serviciului Energetic din cadrul unitatii teritoriale ce are in proprietate un sistem centralizat de alimentare cu energie termica - SACET, iar aprobarea acestor zone se face de catre Consiliul Local (art.8 lit. i din Legea 325/2006)

Ordinul 124/05.06.2012 pentru aprobarea Regulamentului privind implementarea programului “Termoficare 2006-2015 – caldura si confort”, componenta de reabilitare a sistemului centralizat de alimentare cu energie termica.

Stabilirea zonelor unitare de incalzire - premisa si necesitate

Dezvoltarea Sistemelor de Alimentare Centralizata cu Energie Termica (SACET) este optiunea strategica a Statului Roman, asa cum reiese din HG 882/2004 pentru aprobarea Strategiei nationale privind alimentarea cu energie termica a localitatilor prin sisteme de producere si distributie centralizate si din HG 1069/2007 pentru aprobarea Strategiei energetice a Romaniei pentru perioada 2007- 2020. De asemenea, prin decizia luata odata cu publicarea HG 462/2006, a Legii 325/2006, a Ordinului 91/2007 si ulterior a Ordinului 471/2008, Statul Roman reconfirma angajamentele luate in acest sens odata cu aderarea la Uniunea Europeana.

Reabilitarea si modernizarea acestor sisteme este in concordanta cu Strategia nationala in domeniul eficienței energetice, aprobată prin HG 163/2004 si cu prevederile HG 219/2007 privind promovarea cogenerarii bazata pe cererea de energie termica utila.

Una dintre conditiile obligatorii de accesare a unei finantari pentru sistemul centralizat de termoficare (de exemplu, prin programul "Termoficare 2006-2015 Caldura si Confort" si cu ajutorul proiectelor derulate cu Uniunea Europeană) **are in vedere implementarea prevederilor Legii 325/2006 Legea serviciului public de alimentare cu energie termica privind stabilirea „zonelor unitare de incalzire”**. (Zona unitara de incalzire este definita ca areal geografic apartinand unei unitati administrative teritoriale, iar pe considerente tehnice reprezinta zona deservita de reteaua de agent termic primar sau puncte termice cu retelele aferente la care se adauga zonele de protectie sau servitute.)

De exemplu, beneficiarii Programului "Termoficare 2006 - 2015 Caldura si Confort" sunt autoritati ale administratiei publice locale care detin in proprietate sisteme de termoficare sau parti ale acestora. Beneficiarii trebuie sa indeplineasca in mod obligatoriu unele conditii: "**sa prezinte Hotararea Consiliului Local privind stabilirea zonei sau a zonelor unitare de incalzire, reprezentand arealul geografic (zona unei localitati) apartinand unei unitati administrativ teritoriale in interiorul careia se poate promova o singura solutie de incalzire, respectiv solutia adoptata pentru reabilitarea si eficientizarea SACET".**

Uniunea Europeană și Statul au decis că, dacă investesc bani în reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică, atunci ar trebui să aibă și consumatori racordati pentru ca investițiile să fie eficiente. Motiv pentru care s-a introdus interdictia că locuitorii imobilelor din aceste zone să se debranzeze, interdicție prezentată în art. 250 din Ordinul ANRSC 91/2007:

Debransarea totală a instalațiilor interioare de incalzire și/sau pentru apă caldă de consum se va face în mai multe condiții cumulative dintre care enumeram:

a) *condominul să nu se afle în zona unită de incalzire pentru care autoritatea administrației publice locale a stabilit că incalzirea se realizează exclusiv în sistem centralizat.*

Oportunitatea stabilirii zonelor unitare de incalzire

„Zonele unitare de incalzire” se stabilesc în general cu urmărirea următoarelor principii de politică energetică:

- **accesibilitatea populației la resurse energetice pentru incalzire** (accesul populației la incalzire și apă caldă menajera);
- **siguranța în alimentarea cu căldură** (diversificarea surselor și furnizorilor de resurse, posibilitatea funcționării centralelor de producție cu mai multe tipuri de combustibili, utilizarea resurselor neconvenționale regenerabile de energie);
- **eficiența energetică a instalațiilor** (reducerea consumurilor de combustibili prin modernizare / retehnologizare, promovarea sistemelor de cogenerare centralizată, etc);
- **impactul redus asupra mediului;**
- **reducerea pericolului de foc și explozii în locuințe** prin promovarea sistemelor de incalzire fără foc deschis;
- **respectarea legislației naționale și europene în domeniul energiei și protecției mediului înconjurător.**

Conform declaratiilor facute de Mihai Mereuță, Președintele Ligii naționale a Asociațiilor de Proprietari Habitat: „Avem nevoie de sisteme de termoficare eficiente prin respectarea unor reguli minime:

- existența și aplicarea consecventă și coerentă a strategiei energetice a localității;
- aplicarea și respectarea cu strictete a prevederilor legale: stabilirea zonelor unitare de incalzire, repartizarea individuală a costurilor, contorizarea individuală/contorizarea inteligentă, transparentă în stabilirea tarifului și în politica de investiții pe întreg lantul de producție - transport - distribuție - furnizare;
- realizarea unui raport echitabil între costul incalzirii, pe de o parte, și cantumul ajutoarelor pentru incalzirea locuinței.”

Interactiunea intre politicile energetice europene, nationale si locale are ca rezultat urmatoarele prioritati:

- **functionarea serviciilor publice locale in conditii de competitivitate si eficienta**, astfel incat sa se obtina o situatie financiara solida a comunitatii;
- **implementarea prioritatilor strategice ale serviciilor energetice locale**, in conditiile unei planificari integrate a resurselor;
- **asigurarea furnizarii de energie tuturor consumatorilor locali in conditii de siguranta si la un pret suportabil.**

Stabilirea zonelor unitare de incalzire reprezinta o premsa pentru rezolvarea obiectivele prioritare in domeniul alimentarui cu caldura in sistem centralizat care rezolva cel putin urmatoarele directii:

- **reabilitarea si modernizarea sistemului centralizat de incalzire urbana;**
- **cresterea calitatii constructiilor si reducerea consumurilor energetice pentru asigurarea aceluiasi grad de confort;**
- **identificarea modalitatilor concrete de reducere a costurilor si de crestere a competitivitatii serviciilor publice.**

Astfel, una din modalitatile prin care Municipiul Iasi contribuie la indeplinirea de catre Romania a angajamentelor asumate ca Stat Membru al Uniunii Europene este un Sistem de Alimentare Centralizata cu Energie Termica mai eficient din punct de vedere energetic si mai putin poluant. Pentru a atinge acest obiectiv, Municipalitatea a accesat finantari diverse pentru reabilitarea termoficarii centralizate, toate avand nevoie de securizarea perenitatii sistemului care poate fi asigurata prin instituirea zonelor unitare de incalzire.

In acest sens, pentru a se conforma cerintelor Uniunii Europene pe parte de protectie a mediului inconjurator si de calitate a vietii cetatenilor, incepand cu anul 2008 Municipiul Iasi este beneficiarul unui Proiect cu Finantare Europeana privind reabilitarea sistemului de termoficare urbana in valoare de peste **53 milioane de euro**. Pe baza acestui Proiect, au inceput deja sa fie realizate investitii majore finantate prin Programul Operational Sectorial Mediu (in special la centralele de productie Holboca si Iasi si pe Magistrala 2 de termoficare).

Cu titlu de exemplu, **exista o serie de municipalitati care si-au definit deja „zonele unitare de incalzire”**, cum ar fi: Galati, Oradea, Bacau, Ploiesti, Pitesti, Buzau, Arad. Dupa cum se poate observa, este vorba de autoritati locale beneficiare de finantari nationale sau europene pentru **reabilitarea si modernizarea sistemului centralizat de termoficare in vederea respectarii cerintelor de mediu si de eficienta energetica**.

Trebuie precizat ca **niciuna din prevederile legale si reglementare in ceea ce priveste Sistemul de Alimentare Centralizata cu Energie Termica SACET nu este impusa de vreo autoritate locala sau de vreun operator al acestui Serviciu Public dintr-un oras anume, ci reprezinta transpunerea dispozitiilor in vigoare peste tot in Romania.**

De asemenea, intregul pachet legislativ si reglementar privitor la Serviciul Public de alimentare cu energie termica se aplica tuturor operatorilor acestuia, indiferent de forma de organizare sau de provenienta capitalului social, cu conditia sa detina o licenta eliberata de autoritatile de reglementare competente: cf. Legii 51/2006 a serviciilor comunitare de utilitati publice, calitatea de operator o poate avea, potrivit „art. 2 lit. g) persoana juridica de drept public sau privat care are competenta si capacitatea recunoscute prin licenta emisa de o autoritate nationala de reglementare competenta, de a furniza in conditiile reglementarilor in vigoare, un serviciu din sfera serviciilor de utilitati publice si care asigura nemijlocit gestiunea propriu/zisa a serviciului”.

Concluzii

„Din punctul de vedere al legilor si reglementarilor in vigoare atat la nivel national cat la in cadrul Uniunii Europene, stabilirea zonelor unitare de incalzire este absolut necesara, fiind singura modalitate posibila de a atrage finantari in asa fel incat respectiva comunitate locala sa se asigure ca isi poate aduce propria contributie la respectarea de catre tara noastra a angajamentelor asumate la nivel european”, declara **Prof. Dr. Ing. Aureliu Leca, Director Executiv al Asociatiei Romane pentru Promovarea Eficientei Energetice, seful catedrei „UNESCO” din cadrul Universitatii Politehnice Bucuresti.** „In plus, prin procesul de liberalizare a preturilor la energie electrica si gaze naturale, convenit cu FMI, Banca Mondiala si Comisia Europeana, proces in desfasurare prin care se vor desfiinta treptat preturile reglementate introduse din motive de protectie sociala, va avea loc a o diferentiere a pretului gazelor la centralele de cogenerare, care vor fi sensibil mai scazute daca pretul gazelor la consumatorii individuali, asa cum este situatia in toate tarile Uniunii Europene”.